

Birgit Cullbergi mälestade

Rahvusvahelise mainega koreograaf, lavastaja ja omal ajal omapärane karaktertantsija Birgit Cullberg kustus vaikselt oma Kommendörsgatani kodus kolmapäeva, 8. septembri õhtul auväärses 91-aasta vanuses.

Eesti teatripublikul on põhjust "Preili Julie" vaimset ema mälestada, kasvõi juba seetõttu, et ta teismelisena oma kodulinnas Nyköpingis sai inspiratsiooni meie Ella Ilbaku esinemisest Skandinaavia turneel. Eesti reporterile jutustas Birgit, et oli etendusest niivõrd haaratud, et ei julgenudki lava taha tantsijannat tervitama minna. Ometi sai tantsuelamus koolilapsele määravaks tema edaspidisel eluteel. Ta sai maailmakuulsaks omaloodud balletiga "Preili Julie" August Strindbergi draama järgi mõisapreili ja teenri keelatud armastusest suggestiivse Ture Rangströmi muusikale.

Sügisel 1990, kui Eestile vabadus alles õrnalt hakkas koitma, oli Birgitil ideekavand valmis neurootilist preilit lavastada "Estonias". Oli pikk hommikupoolik täpselt üheksa aastat tagasi fotografeerimise ja intervjuuga tema ilusas avaras kodus Kommendörsgatanil, mille siseõuel heatujuuline koreograaf graatsiliselt oma võtmekimpu viibus. Balleti esietendus toimus pidulikult 17. mail 1991 "Estonia" Teatri ja Rootsi Instituudi koostöös Tallinnas.

Peaosades Kaie Kõrb, kes sai oma rolli kujundamise eest "Aasta parima näitleja" tiitli ja Riia ooperi solist Viesturs Jansons, kellest hiljem sai Kaie pidev partner ja elukaaslane.

Lavapilt ja kostüümid olid täpselt samad nagu esietendusel Rootsis 1. mail

1950. See oli koreograafi nõue läbi aastate ükskõik, kus "Preili Julie'd" iganes lavastati ja milline staar peaosades tantsis, Jeani rollis oli kunagi ka Rudolf Nurejev.

Cullberg sattus publiku reaktsioonist Tallinnas ja sealsest ansamblist niivõrd

BIRGIT CULLBERG oma inspireerija Ella Ilbaku mälestusteosega. (Foto: Karin Saarsen).

Cullbergi mälestades

Peaosades Kaie Kõrb, kes sai oma rolli kujundamise eest" Aasta parima näitleja" tiitli ja Riia ooperi solist Viesturs Jansons, kellest hiljem sai Kaie pidev partner ja elukaaslane.

Lavapilt ja kostüümid olid täpselt samad nagu esietendusel Rootsis 1. mail

1950. See oli koreograafi nõue läbi aastate ükskõik, kus "Preili Julie'd" iganes lavastati ja milline staar peaosades tantsis, Jean'i rollis oli kunagi ka Rudolf Nurejev.

Cullberg sattus publiku reaktsioonist Tallinnas ja sealsest ansamblist niivõrd

vaimustusse, et kavandas juba sama aasta sügisel Rootsi televisiooni jaoks lühiballeti "Armutuuled" Mozarti muusikale Kaie Kõrbi ja Viesturs Jansonsiga. Filimine toimus augustis Djurgårdeni roheluses Rosendali lossi lähistel. Produutsent oli tuntud TV-mees, kadunud Lars Egler, kaamera taga tema poeg Magnus ja näitejuht TV-veteran Måns Reuterswärd.

Kahjuks ei saanud valatleva armastajapaari kemplemine, mis lõppes pruudipärja pähepanemisega, erilise menu osaliseks, aga tegelaskonna tööind Cullbergi eestvedamisel oli võrratu.

Pärast filmipäevade lõppu peeti koosistumisi Cullbergi ja eesti reporteri kodudes, kusjuures Birgit ei unustanud mainimast Ella Ilbakut. Ta oleks meeeldi veelgi "Estoniasse" tagasi pöördunud, aga sponsorite puudumine ajas need kavatsused luhta. Cullbergil oli isegi Rootsis raskusi üht piibliainelist balleti kirikus esinemiseks välja tuua.

Nüüd, kus tema ja Ella Ilbak, kes 102-aasta vanuses USAs mõne aja eest suri, hõljuval sammul on manala teele asunud, jääb vaid tänutundes meenutada neid tarmukaid kunstnikke.

Mõlemad naised võitlesid väsimatult oma murranguliste ideede läbiviimise eest.

KARIN SAARSEN

BIRGIT CULLBERG oma inspireerija Ella Ilbaku mälestusega. (Foto: Karin Saarsen).